**Bizonyítási indítvány nem tagadhatja meg a bíróság**

bizonyítási teher

Kfv.V.35.529/2015/9.
Hírlevél 1605 29. old
A bizonyításra köteles félnek lehetőséget kell a perben biztosítani arra, hogy e kötelezettségét teljesíthesse.

A 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 2.§ a.) pontja értelmében e törvény alapján adót kell fizetni az adóalany által - ilyen minőségében - belföldön és ellenérték fejében teljesített termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás után. Mentes azonban az adó alól az Áfa tv. 89.§ (1) bekezdése szerint - a (2) és (3) bekezdésben meghatározott eltéréssel - a belföldön küldeményként feladott vagy belföldről fuvarozott termék értékesítése igazoltan belföldön kívülre, de a Közösség területére, függetlenül attól, hogy a küldeménykénti feladást vagy a fuvarozást akár az értékesítő, akár a beszerző vagy - bármelyikük javára - más végzi, egy olyan másik adóalanynak, aki (amely) ilyen minőségében nem belföldön, hanem a Közösség más tagállamában jár el, vagy szintén a Közösség más tagállamában nyilvántartásba vett adófizetésre kötelezett, nem adóalany jogi személynek.
A 2006/112/EK irányelv (a továbbiakban: EK Irányelv) 138. cikkének (1) bekezdése szerint a tagállamok mentesítik az adó alól a termékértékesítést, ha a termékeket az eladó vagy a beszerző, vagy megbízásukból más személy adta fel vagy fuvarozta el az érintett tagállam területén kívülre, de a Közösség területére, és ha a termékértékesítés megrendelője a termékek feladásának vagy elfuvarozásának indulási helye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban adóalanyként eljáró személy vagy nem adóalany jogi személy.
Az az Európai Unió Bírósága a C-273/11. számú, Mecsek-Gabona Kft. ügyében e jogszabályok alapján meghozott ítélete szerint az EK Irányelv 138. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, ha olyan körülmények között, mint amelyek az alapügyben felmerültek, megtagadják az eladótól a Közösségen belüli termékértékesítés adómentességét, feltéve, hogy objektív körülmények alapján bizonyítást nyer, hogy ez utóbbi nem tett eleget bizonyítási kötelezettségének, illetve hogy tudta vagy tudnia kellett volna, hogy az általa teljesített ügylettel a vevő által elkövetett adócsaláshoz járul hozzá, és nem tett meg minden tőle telhető ésszerű intézkedést annak érdekében, hogy elkerülje az e csalásban való részvételt.
A 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 99.§ (2) bekezdése alapján, ha az adózót adómentesség, adókedvezmény illeti meg, ezt okirattal vagy más megfelelő módon köteles bizonyítani. Adózói kötelezettség tehát adófizetése alóli mentességének az igazolása, amely kötelezettség nem mentesíti az adóhatóságot azon kötelezettsége alól (Art. 97.§ (4) bekezdés), hogy az adózó ellenőrzése esetén az adómentesség körében megállapításait, a tényállást kétséget kizáróan, aggálytalanul bizonyítsa. Az adóhatóság a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a termékértékesítés során a felperes nem járt el kellő körültekintéssel, mert ha úgy járt volna el, akkor tudta vagy tudnia kellett volna, hogy az általa teljesített ügylettel a vevő részéről elkövetett adócsaláshoz járul hozzá. A meghozott adóhatározatokkal szemben a felperesnek a jogorvoslat közigazgatási perben biztosított volt.
Az 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 3.§ (3) bekezdése előírja, hogy a bíróság köteles a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatni. E jogszabályhely alapján a bizonyításra köteles fél nem értesülhet először az ítéletből arról,

hogy mit kellett volna bizonyítania. A peranyagból kitűnően az elsőfokú bíróság tájékoztatási kötelezettségét nem teljesítette.
A Pp. alapelvi szinten rendelkezik arról (3.§ (3) bekezdés), hogy a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a feleket terheli; a bizonyítás indítványozása elmulasztásának, illetve a bizonyítási indítvány elkésett voltának jogkövetkezményei, valamint a bizonyítás esetleges sikertelensége törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli. Ezen alapelvi rendelkezéshez kapcsolódóan a Pp. bizonyítás című X. fejezetében, a 164.§ (1) bekezdése azt szabályozza, hogy a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el. Bizonyítási eszközök különösen a tanúvallomások, a szakértői vélemények, a szemlék, az okiratok és egyéb tárgyi bizonyítékok (Pp. 166.§ (1) bekezdés).
A felperesnek a felülvizsgálati kérelemmel érintett ítéletrészhez tartozó keresetrésze szerint azért jogsértők az adóhatározatok, mert a hatóság ténykérdésben tévedett: megtett ugyanis minden tőle telhető ésszerű intézkedést annak érdekében, hogy elkerülje az adócsalásban való részvételt. A felperes keresete bizonyítására, az általa szükségesnek tartott körben bizonyítási indítványt terjesztett elő, iratbeszerzést kért, és a bizonyítani kívánt tényeknek a megjelölésével (Pp. 167.§ (1) bekezdés) tanúbizonyítási indítványozott.
Az elsőfokú bíróság bizonyítottság hiánya okából utasította el a felperes keresetét, amely döntéshozatalt megelőzően a felperesi bizonyítási indítványoknak nem adott helyt. A Pp. 3.§ (4) bekezdése értelmében a bíróság a bizonyítási indítványhoz, illetve a bizonyítást elrendelő határozatához nincs kötve, mellőzi a bizonyítás elrendelését, ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen. A perben az elsőfokú bíróság szerint a felperesnek bizonyítania kellett volna a keresetét, azonban döntésével ellentétben a szükséges bizonyítást még sem engedélyezte.
Hangsúlyozza a Kúria, hogy a bíróságnak a jogvita ésszerű időn belül történő befejezése mellett feladata a perek tisztességes lefolytatásához való féli jog érvényesítésének biztosítása is, amely magában foglalja a felperesnek azt a jogát, hogy a bizonyítási kötelezettségét teljesíthesse.
Mindezek folytán a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a bizonyítás körében a felperest a jogai érvényesítéséhez szükséges tájékoztatással el kell látni, és biztosítani kell, hogy keresetét bizonyíthassa. A lefolytatott bizonyítási eljárást követően, a bizonyítékoknak a Pp. 206.§ (1) bekezdése szerinti értékelésével hozható a perben érdemi döntés.